

Augu aizsardzības līdzekļu droša lietošana cilvēkam un videi

Margita Tomsone
Direktore

Tālr.: 20212188

E-pasts: info@laalruta.lv





● Mērķi:

- sekmēt Latvijas augu aizsardzības līdzekļu AAL tirgus attīstību un sakārtošanu, sadarbojoties ar attiecīgajām valsts institūcijām, nodrošināt AAL tirgotāju un ražotāju konkurētspēju ES,
- veicināt atbildīgu AAL lietošanu saistībā ar ilgtspējīgu lauksaimniecību, kas ietver rūpes par cilvēku veselību un vidi, nodrošinot atbilstošu pieprasījumu pēc lauksaimniecības produktiem.
- aizstāvēt asociācijas biedru profesionālās intereses.

● Darbības galvenie virzieni:

- piedalīties Latvijas tiesību aktu izstrādē;
- piedalīties cīņā pret nelegālajiem un viltotajiem AAL;
- veidot informatīvas kampaņas par AAL lietošanu;
- veicināt AAL drošu lietošanu cilvēkam un videi, balstoties uz ilgtspējīgas lauksaimniecības pamatprincipiem un ekonomiskajām prasībām.



**Pasākumu kopums, kas veicams, lai izpētītu
augiem kaitīgo (slimības, kaitēkļi) un konkurējošo (nezāles) organismu
bioloģiskos un ekoloģiskos faktorus, un īstenotu to izplatības
ierobežošanu.**

**Augu aizsardzību veic, ja kaitīgo un konkurējošo organismu izplatība
sasniedz līmeni, kas var radīt būtiskus saimnieciskus zudumus.**

INTEGRĒTĀ AUGU AIZSARDZĪBA (IAA)

(2014.gada 1.janvāris)

**Tā paredzēta, lai harmonizētu AAL lietošanas prasības
un panāktu AAL ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot ar to lietošanu
radīto risku un ietekmi uz cilvēka veselību un vidi,
veicinot alternatīvu pieeju lauksaimniecībā.**



- **Augu aizsardzības likums (17.12.1998.)**
- MK noteikumi **Nr. 147** “Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību” (19.03.2013.)
- MK not. **Nr. 509** “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009” (24.07.2012.)
- MK not. **Nr. 491** “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām” (10.07.2012.)
- MK not. **Nr. 949** “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū” (13.12.2011.)
- MK not. **Nr. 950** “Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi” (13.12.2011.)



● Drošas AAL noliktavas ierīkošana

- Aizliegts izmantot degvielas noliktavas, dzīvojamās vai administratīvās telpas, dzīvnieku novietnes, būves, kuras var applūst, un pagrabus, izņemot tos, kas ir būvēti virs zemes.
- AAL uzglabā plauktos vai uz paletēm.
- Uzglabāšanas vietai jāatrodas vismaz 10 m attālumā no jebkādas ūdensteces, akas, notekgrāvja vai avota.
- Pirmās reģistrācijas klases AAL uzglabā slēgtā, vēdināmā telpā atsevišķi no pārējiem AAL.
- Izlietoto AAL iepakojumus līdz to apglabāšanai tur kopā ar AAL un iznīcina saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību. Savukārt, ja izlietotais AAL iepakojums tiek trīs reizes rūpīgi izskalots, tas nav uzskatāms par bīstamu atkritumu.



● Veselība un drošība

- Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL) (piem., aizsargcimdi, respirators, aizsargbrilles, aizsargtērps).
- Absorbējošie materiāli (piem., sausas zāģu skaidas, kūdra, smiltis).
- Inventārs, kas nepieciešams glābšanas pasākumiem, ja AAL izbirst vai izlīst (piem., slota, spainis, liekšķere). Ugunsdzēsamais aparāts.
- Ierobežota pieeja. Noliktavai jābūt aizslēgtai un pie tās jābūt šādām drošības zīmēm “NEPIEDEROŠĀM PERSONĀM KUSTĪBA AIZLIEGTA”, “NESMĒĶĒT”, “SMĒĶĒŠANA UN ATKLĀTA LIESMA AIZLIEGTA”.
- Ir pieejams trauks acu skalošanai un ūdens, gadījumos, kad notiek izšļakstīšanās. Ir pieejami ārkārtas dienestu tālruna numuri.

Atļauju saņemšana AAL lietošanai valstī

- Darbīgo vielu izvērtēšana un apstiprināšana notiek Eiropas Kopienas līmenī.
- AAL tiek izvērtēti zonās - Ziemeļu, Centrālā un Dienvidu zonā, taču lēmumi par AAL iekļaušanu reģistrā tiek pieņemti katrā valstī.
- Visā Kopienā kārtību, kādā augu aizsardzības līdzekļi tiek laisti tirgū, nosaka Regula 1107/2009/EK.

AAL regulēšana un apstiprināšana



- **Lai darbīgās vielas un to saturošos AAL varētu novērtēt, ar tiem tiek veikti dažādi testi un pētījumi šādās sadaļās:**
 - Fizikāli –ķīmiskās īpašības;
 - Analītiskās metodes;
 - Toksicitātes un metabolisma pētījumi;
 - Atliekvielas pārtikas produktos;
 - Aprīte vidē (augsnē, ūdenī, gaisā);
 - Ekotoksikoloģiskie pētījumi (ietekme uz zivīm, bitēm, sliekām...);
 - Efektivitāte.

Prasības, kas tiek piemērotas AAL izvērtēšanai un atļaušanai ir visstingrākās prasības Eiropā!

Darbīgo vielu un AAL izvērtēšanas un apstiprināšanas process



Kompānija izstrādā pieprasītos datus par darbīgo vielu un produktu	3-4 gadi
Iesniedz datus Ziņotājai dalībvalstij, kas pārbauda, vai ir iesniegti visi vajadzīgie dati	45 dienas
Ziņotāja dalībvalsts gatavo novērtējuma-ziņojumu (<i>Draft Assessment Report</i>).	12 mēneši
Novērtējuma ziņojums tiek iesniegts publiskai komentēšanai.	90 dienas
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA) sagatavo secinājumus balstoties uz Novērtējuma ziņojumu un komentāriem.	120 (150) dienas
Eiropas Komisija sagatavo priekšlikumu lēmumam, balstoties uz EFSA un Novērtējuma ziņojumu.	6 mēneši
Pārtikas un dzīvnieku veselības Patstāvīgā Komiteja balso par apstiprināšanu.	12 mēneši
Tikko darbīgā viela ir apstiprināta, kompānija griežas ar iesniegumu un pilnu dokumentāciju par AAL katrā dalībvalstī, lai saņemtu AAL lietošanas atļauju.	
Ziņotāja valsts zonas ietvaros vērtē iesniegtos datus par AAL un sagatavo riska novērtējuma ziņojumu zonā.	
Citas dalībvalstis zonas ietvaros lemj par AAL atļaujas piešķiršanu balstoties uz sagatavo riska novērtējuma ziņojumu zonā	120 dienas
No AAL izstrādes līdz tirgum	6,5 gadi
No iesniegšanas līdz apstiprināšanai	3,5 gadi

Savstarpējā saistība



Markējums

CLP/GHS

Toksicitāte/
bīstamība

Pesticīdi

Lietošanas scenāriji

Iedarbība/modeļi

Riska novērtējums/
AOEL

ISO/CEN standarti

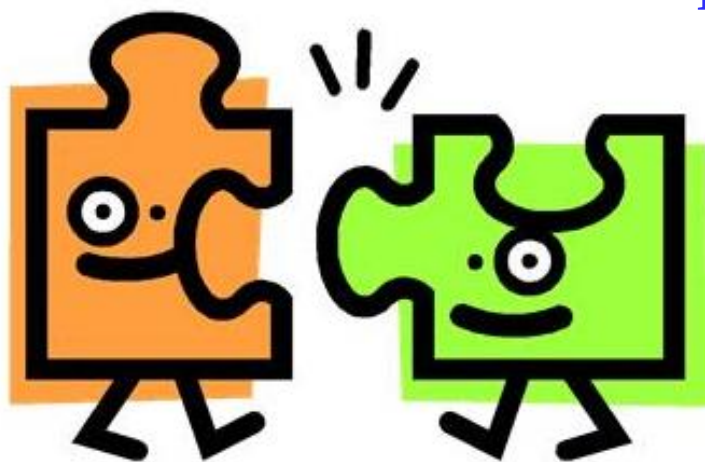
Sertifikācija

IAL

Veiktspējas līmenis

Veikali/pieejamība

Direktīvas/Regulas



[illegible]

Herbīdus	Dispersējošās granulas	N
Darbības veids:	Tritosulfurons 250 g/kg Diamkamba 300 g/kg	
Sastāvdaļu nosaukums: tritosulfurons, diamkamba vai tāsraši atbilstoši nosaukumi		
Reģistrācijas Nr. 02490	Reģistrācijas klase: 2.	
Lai iepazītos ar risku cilvēkiem un vidi, lasiet un izpildiet lietošanas instrukcijas prasības!		
R15/163	Toksiska dzīvniekiem. Var radīt ilglaicīgu negatīvu ietekmi ūdeņiem.	
S2	Sargāt no bērniem	
N3	Nav bīstams ūdeņiem vai dzīvnieku barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	Bistams videi
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	
S2021	Nedroši, neradī nespējamu, dubšveidīgu barības	

LITERATURN

FAKULTAS

AGROKULTUR DAN

monceren' G

4x5 l

MONCEREN G BEBAS

Waktuanak endogen, monceren 100 g, per hektar 200 g
Produk ini bebas dari kandungan residu pestisida.
Kandungan 1 literan dalam kemasan 100 g, 200 g, 400 g, 800 g, 1 kg, 2 kg, 4 kg, 8 kg, 16 kg, 32 kg, 64 kg, 128 kg, 256 kg, 512 kg, 1024 kg, 2048 kg, 4096 kg, 8192 kg, 16384 kg, 32768 kg, 65536 kg, 131072 kg, 262144 kg, 524288 kg, 1048576 kg, 2097152 kg, 4194304 kg, 8388608 kg, 16777216 kg, 33554432 kg, 67108864 kg, 134217728 kg, 268435456 kg, 536870912 kg, 1073741824 kg, 2147483648 kg, 4294967296 kg, 8589934592 kg, 17179869184 kg, 34359738368 kg, 68719476736 kg, 137438953472 kg, 274877906944 kg, 549755813888 kg, 1099511627776 kg, 2199023255552 kg, 4398046511104 kg, 8796093022208 kg, 17592186044416 kg, 35184372088832 kg, 70368744177664 kg, 140737488355328 kg, 281474976710656 kg, 562949953421312 kg, 1125899906842624 kg, 2251799813685248 kg, 4503599627370496 kg, 9007199254740992 kg, 18014398509481984 kg, 36028797018963968 kg, 72057594037927936 kg, 144115188075855872 kg, 288230376151711744 kg, 576460752303423488 kg, 1152921504606846976 kg, 2305843009213693952 kg, 4611686018427387904 kg, 9223372036854775808 kg, 18446744073709551616 kg, 36893488147419103232 kg, 73786976294838206464 kg, 147573952589676412928 kg, 295147905179352825856 kg, 590295810358705651712 kg, 1180591620717411303424 kg, 2361183241434822606848 kg, 4722366482869645213696 kg, 9444732965739290427392 kg, 18889465931478580854784 kg, 37778931862957161709568 kg, 75557863725914323419136 kg, 151115727451828646838272 kg, 302231454903657293676544 kg, 604462909807314587353088 kg, 1208925819614629174706176 kg, 2417851639229258349412352 kg, 4835703278458516698824704 kg, 9671406556917033397649408 kg, 19342813113834066795298816 kg, 38685626227668133590597632 kg, 77371252455336267181195264 kg, 154742504910672534362390528 kg, 309485009821345068724781056 kg, 618970019642690137449562112 kg, 1237940039285380274899124224 kg, 2475880078570760549798248448 kg, 4951760157141521099596496896 kg, 9903520314283042199192993792 kg, 19807040628566084398385987584 kg, 39614081257132168796771975168 kg, 79228162514264337593543950336 kg, 158456325028528675187087900672 kg, 316912650057057350374175801344 kg, 633825300114114700748351602688 kg, 1267650600228229401496703205376 kg, 2535301200456458802993406410752 kg, 5070602400912917605986812821504 kg, 10141204801825835211973625643008 kg, 20282409603651670423947251286016 kg, 40564819207303340847894502572032 kg, 81129638414606681695789005144064 kg, 162259276829213363391578010288128 kg, 324518553658426726783156020576256 kg, 649037107316853453566312041152512 kg, 1298074214633706907132624082305024 kg, 2596148429267413814265248164610048 kg, 5192296858534827628530496329220096 kg, 10384593717069655257060992658440192 kg, 20769187434139310514121985316880384 kg, 41538374868278621028243970633760768 kg, 83076749736557242056487941267521536 kg, 166153499473114484112975882535043072 kg, 332306998946228968225951765070086144 kg, 664613997892457936451903530140172288 kg, 1329227995784915872903807060280344576 kg, 2658455991569831745807614120560689152 kg, 5316911983139663491615228241121378304 kg, 10633823966279326983230456482242756608 kg, 21267647932558653966460912964485513216 kg, 42535295865117307932921825928971026432 kg, 85070591730234615865843651857942052864 kg, 170141183460469231731687303715884105728 kg, 340282366920938463463374607431768211456 kg, 680564733841876926926749214863536422912 kg, 1361129467683753853853498429727072845824 kg, 2722258935367507707706996859454145691648 kg, 5444517870735015415413993718908291383296 kg, 10889035741470030830827987437816582766592 kg, 21778071482940061661655974875633165533184 kg, 43556142965880123323311949751266331066368 kg, 87112285931760246646623899502532662132736 kg, 174224571863520493293247799005065324265472 kg, 348449143727040986586495598010130648530944 kg, 696898287454081973172991196020261297061888 kg, 1393796574908163946345982392040522594123776 kg, 2787593149816327892691964784081045188247552 kg, 5575186299632655785383929568162090376495104 kg, 11150372599265311570767859136324180752990208 kg, 22300745198530623141535718272648361505980416 kg, 44601490397061246283071436545296723011960832 kg, 892029807941224925661428

[illegible][illegible]





LAALRUTA
LATVIJAS AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RAŽOTĀJU UN TIRGOTĀJU ASOCIĀCIJA

R 52/53 – kaitīgs ūdens organismiem, var radīt ilglaicīgu negatīvu ietekmi ūdens vidē

S2 – Sargāt no bērniem

S13 – Neuzglabāt kopā ar pārtiku vai dzīvnieku barību

S20/21 – Nedzert, neēst un nesmēķēt, darbojoties ar vielu

S35 – Šo vielu vai produktu un iepakojumu likvidēt drošā veidā

S36/37 – Izmantot piemērotu aizsargapģērbu un aizsargcimdus

S57 – Izmantot piemērotu tvertni, lai izvairītos no vides piesārņošanas

Riska novērtējums (mērķu grupas)



Operators



Strādnieks



Iedzīvotājs



Garāmgājējs



- **ISO** (Starptautiskā Standartizācijas organizācija)
- **CEN** (Eiropas Standartizācijas komiteja)
- **Valstu Standartizācijas organizācijas** (*piem, LVS – Latvijas standartizācijas birojs; Vācija: DIN – Deutsche Industrie norm*)

IAL kategorijas (direktīva 89/686/EEK)

- **Pirmā kategorija:** aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt:
 - aizsargā pret virspusēju mehānisku iedarbību (*piem., dārza cimdi*);
 - vājas iedarbības un tīrīšanas materiāliem, kuru iedarbība ir viegli novēršama u.c.
- **Otrā kategorija:** neatbilst ne I&III kategorijai.
- **Trešā kategorija:** aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību

AAL darba šķidruma sagatavošanā/uzpildīšanā un lietošanā jālieto trešās kategorijas IAL!

Aizsargapģērba klasifikācija



Chemical protective clothing

Kategorija III

Typ 3	Typ 4	Typ 6	Typ 5	CE Einfach
				
EN 14605-2005	EN 14605:2005	EN 13034:2005	EN ISO 13982-1:2004	

Izturīgs
pret
šķidrumiem

Izturīgs
pret
izsmidzi-
nātiem
šķidriem
ķīm.prod.

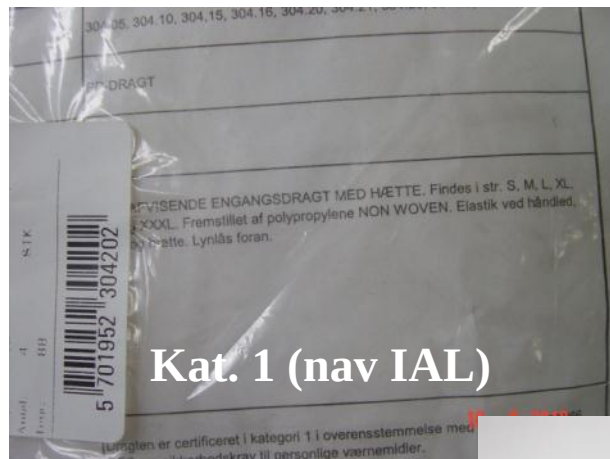
Ierobežota
aizsardzība
pret
izsmidzi-
nātiem
ķīm.prod.

Pasargā no cietām
ķīm.v. daļiņām

“Aizsargapģērbs” piemēri



IAL
Tips 6&5&4



Nav EN marķējuma,
nav sertificēts



Aizsargcimdi



Kā Jūs vērtējiet šo aizsargcimdu aizsardzību?



Aizsargcimdi



Cimdus ar kokvilnas daļu nevajadzētu lietot.



Cimdi ar CE marķējumu “āmurs” nozīmē pret mehānisku iedarbību.



Bez CE marķējuma nozīmē, ka nav EN/ISO sertifikācija.



Aizsardzība pret ķīmiskām vielām EN 374: 2003.



Rekomendējamie aizsargcimdi

- Koncentrētu AAL jaukšanai un uzpildei: **atkārtoti lietojamie cimdi**



- Atšķaidītiem AAL, piemēram, lietošanas laikā, sprauslu labošanai u.c. lietot **vienreizlietojamus cimdus**



Aizsargmaskas pret putekļiem, aerosoliem, smidzināmiem līdzekļiem, tvaikiem



Vienreiz lietojamas aizsargmaskas pret putekļiem, šķidriem aerosoliem, smidzināšanas līdzekļiem:

- **FFP1: 4x**
- **FFP2: 10x (*parasti lieto*)** FF- *facial filter*=sejas filtrs
- **FFP3: 20x**



Atkārtoti lietojamas aizsargmaskas pret putekļiem, šķidriem aerosoliem, smidzināšanas līdzekļiem, tvaikiem.

Pret organiskajiem tvaikiem: (A1, A2, A3)+putekļiem/šķidriem aerosoliem (P1, P2, P3),

A2P2 vai A2P3 (*parasti lieto šos kombinētos filtrus*)



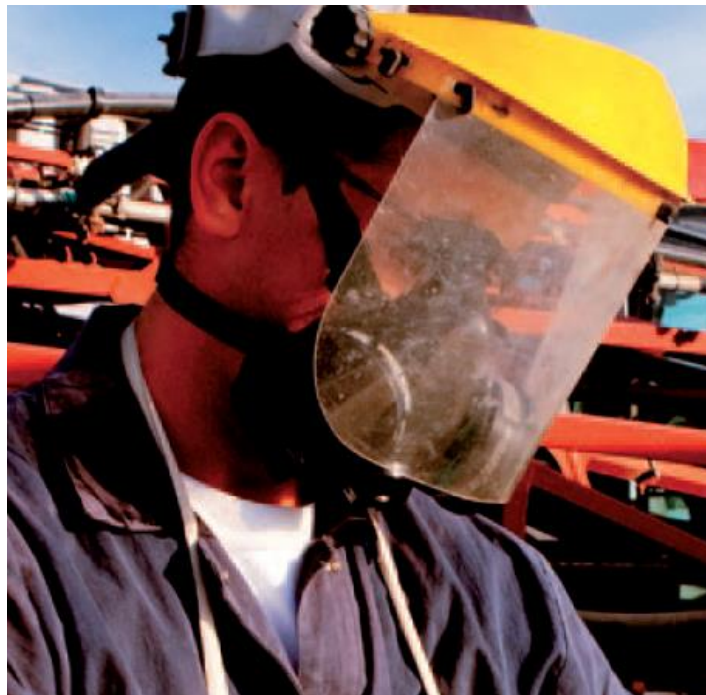
**EN marķējums
FFP 2**

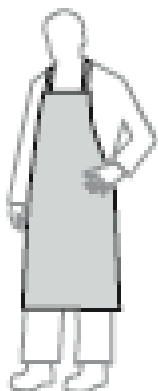


Nav CE/EN marķējums

- nav sertificēta
- efektivitāte nav garantēta

Izvairīties no sekojošā!





IAL rekomendācijas



IAL	Maisīšana/ uzpildīšana	Lietošana	Tīrīšana
	PIESARDZĪBAS PASĀKUMI		
Aizsargapģērbs (6.tips, līmenis 1)	X	X	X
Aizsargcimdi pret ķīm.vielām (nitrila)	X		
Vienreizlietojamie cimdi (nitrila)		X	X
Sejas aizsargs	X		X
Zābaki	X	X	X

Ja AAL marķējums pieprasa!



EN tips 4 vai 3



Traktori ar slēgtu kabīni, miglotāji



- Traktori ar slēgtu kabīni un aprīkoti ar filtriem un modernie miglotāji ievērojami samazina operatora risku AAL smidzināšanas laikā.
- Kopš 2009.gada traktora kabīnes tiek sertificētas: EN 15695.



Slēgtas un ar filtriem aprīkotas kabīnes



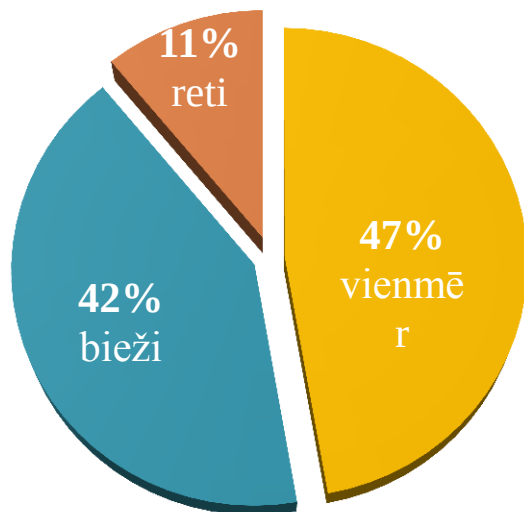
Putekļu / aerosols filtrs + ogles filtrs.

Traktoru kabīņu standarti

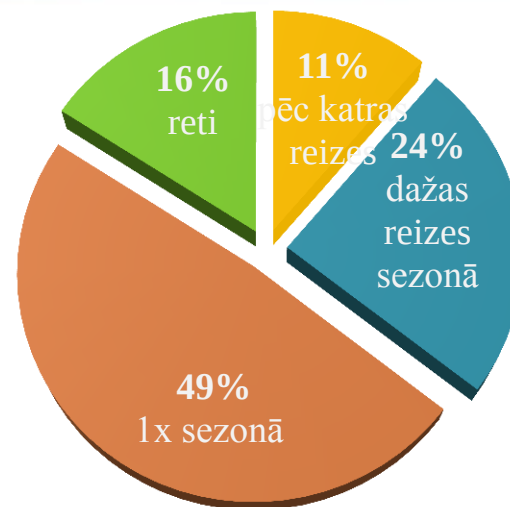


Aizsardzības klase	Aizsargfiltru pakāpe saskaņā ar EN 15695
1	Nav aizsardzības pret toksiskām vielām
2	Putekļi $\geq 99\%$
3	Putekļi $\geq 99\%$ Aerosol i 99.95% (ekvivalents P-filtram)
4	Putekļi $\geq 99\%$ Aerosoli 99.95% Tvaiki (ekvivalents A filtram 99.7%)

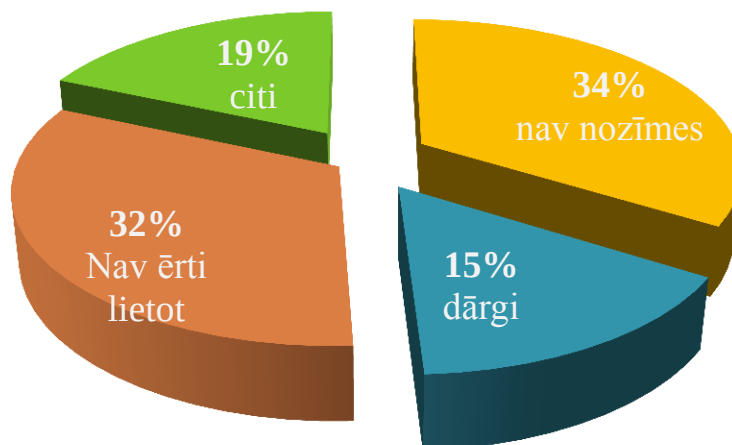
Aptaujas rezultāti



**Vai lietojiet IAL maisīšanas
un uzpildes procesā?**



**Cik bieži mainiet
IAL?**



**Kas ir par iemeslu, lai
nelietotu IAL?**



Paldies par uzmanību!

